

Informatīvais ziņojums par plānošanas dokumentiem “Liepājas valstspilsētas un Dienvidkurzemes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2035.gadam” un “Liepājas valstspilsētas un Dienvidkurzemes novada attīstības programmu 2022.-2027.gadam”

Informatīvais ziņojums ir sagatavots, pamatojoties uz Vides pārraudzības valsts biroja (turpmāk – Birojs) 2022.gada 21.jūlija atzinumā Nr.4-03/12/2022 “Par Liepājas valstspilsētas un Dienvidkurzemes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2035.gadam un Liepājas valstspilsētas un Dienvidkurzemes novada kopīgās attīstības programmas 2022.–2027. gadam Vides pārskatu” iekļautajām rekomendācijām un Ministru kabineta 2004.gada 23.marta noteikumu Nr.157 “Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” 27.punktu.

Informācija par pieņemtajiem plānošanas dokumentiem

Liepājas valstspilsētas pašvaldības dome 2022.gada 21.jūlijā pieņēma lēmumu Nr.264/11 (prot. Nr.11, 1.§) “Par Liepājas valstspilsētas un Dienvidkurzemes novada kopīgo plānošanas dokumentu apstiprināšanu”. Dienvidkurzemes novada pašvaldības dome 2022.gada 28.jūlijā pieņēma lēmumu Nr.790 “Par Liepājas valstspilsētas un Dienvidkurzemes novada kopīgo plānošanas dokumentu apstiprināšanu”. Apstiprinātie plānošanas dokumenti un pieņemtie lēmumi ir ievietoti Teritorijas attīstības plānošanas informācijas sistēmā (TAPIS) 2022.gada 3.augustā, un pieejami saitēs: https://geolatvija.lv/geo/tapis#document_24707; https://geolatvija.lv/geo/tapis#document_24711

Liepājas valstspilsētas un Dienvidkurzemes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2035. gadam (turpmāk - IAS2035) ir ilgtermiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā noteikta pašvaldību ilgtermiņa attīstības vīzija, stratēģiskais mērķis un prioritātes, iezīmēta pašvaldību attīstības telpiskā perspektīva. Stratēģijas galvenais mērķis ir kalpot par ilgtermiņa ietvaru teritorijas plānojumam un attīstības programmai, radot priekšnoteikumus valstspilsētas un novada ilgtspējīgai un integrētai attīstībai un iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošanai.

Liepājas valstspilsētas un Dienvidkurzemes novada attīstības programma 2022.–2027. gadam (turpmāk - AP2027) ir vietēja līmeņa vidēja termiņa (līdz 7 gadiem) attīstības plānošanas dokuments, kas cieši saistīts ar ilgtermiņa plānošanas dokumentiem – Liepājas valstspilsētas un Dienvidkurzemes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģiju līdz 2035. gadam un Liepājas pilsētas un Dienvidkurzemes novadu veidojošo pašvaldību teritorijas plānojumam. Attīstības programmas stratēģiskajā daļā ir definētas piecas vidēja termiņa prioritātes, astoņi rīcību virzieni un 33 uzdevumi. Galvenais attīstības programmas īstenošanas instruments ir Liepājas valstspilsētas pašvaldības rīcības un investīciju plāns un Dienvidkurzemes novada pašvaldības rīcības un investīciju plāns - katrs no tiem ietver detalizētāku informāciju par pašvaldībās plānotajiem investīciju projektiem un darbībām.

Publiskās apspriešanas laiks Liepājā un Dienvidkurzemes novadā (turpmāk- DKN) tika noteikts no 2021. gada 19. novembra līdz 20. decembrim, bet Vides pārskatam līdz 2021.gada 26. decembrim. Paziņojums par publisko apspriešanu un līdzdalības iespējām tika publicēts Liepājas valstspilsētas un DKN veidojošo bijušo pašvaldību mājas lapās, Facebook kontos, Teritorijas attīstības plānošanas informācijas sistēmā, pašvaldību informatīvajos izdevumos un laikrakstā “Kurzemes vārds”. Kopumā publiskās apspriešanas laikā tika saņemts 531 priekšlikums un komentārs.

Vides apsvērumu integrēšana plānošanas dokumentā

Saskaņā ar likumu "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" un Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumiem Nr. 157 "Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums", kā arī ņemot vērā Biroja 2021.gada 19.jūlija lēmumu Nr.4-02/68 "Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu", tika veikts stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums, kura ietvaros tika sagatavots Vides pārskats. Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums tika veikts, lai izvērtētu iespējamo ietekmi uz vidi, kas saistīta ar IAS2035 un AP2027 iekļauto risinājumu īstenošanu, un, ja nepieciešams, veiktu labojumus IAS2035 un AP2027, papildinot ar pasākumiem iespējamās ietekmes novēršanai vai samazināšanai.

Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros tika izstrādāts Vides pārskats, kurā atspoguļots esošais vides stāvoklis pilsētā un novadā, ar plānošanas dokumentu īstenošanu saistītās vides problēmas un veikts būtiskās ietekmes uz vidi novērtējums, piedāvāti risinājumi būtisko ietekmju novēršanai un samazināšanai, alternatīvu izvēles pamatojums un izvērtējums.

Vides pārskatā iekļautie risinājumi un Biroja atzinumā ietvertie iebildumi būtisko ietekmju novēršanai un samazināšanai ir ņemti vērā, sagatavojot plānošanas dokumentu gala redakcijas, un tie tiks ņemti vērā arī pašvaldību rīcības un investīciju plānos paredzēto projektu īstenošanas laikā.

Cita starpā Vides pārskatā ir iekļautas šādas rekomendācijas, kuras ir ņemamas vērā IAS2035 un AP2027 īstenošanas ietvaros:

- īstenojot investīciju projektus, īpašu uzmanību pievērst energoefektivitātes uzlabošanai, kā arī dot priekšroku inovatīviem un energoefektīviem risinājumiem, kas samazinātu gan gaisa piesārņojošo vielu emisijas, gan SEG emisijas;
- nodrošināt zaļo teritoriju platību saglabāšanu un ilgtspējīgu izmantošanu;
- īstenojot investīciju projektus, pievērst uzmanību iekštelpu gaisa kvalitātes un mikroklimata regulācijai;
- plānojot informatīvos un izglītojošos pasākumus, īpašu uzmanību pievērst vides aizsardzības jautājumiem, ieskaitot klimata pārmaiņu mazināšanas un pielāgošanās klimata pārmaiņām pasākumiem, aprites ekonomikas principiem, bioloģiskās daudzveidības veicināšanas pasākumiem utt.;
- īstenot pasākumus, kas veicinātu atkritumu rašanās novēršanu atbilstoši atkritumu apsaimniekošanas valsts plānam 2021. – 2028. gadam;
- investīciju projektos vēl lielāks uzsvars jāliek uz ilgtspējīgas mobilitātes veicināšanu (jāņem vērā, īstenojot ar transporta infrastruktūras attīstību saistītos investīciju projektus);
- pirms jaunu piesārņojošu darbību uzsākšanas un pievedceļu izbūves jāveic atbilstošs ietekmes vērtējums ietekmes uz vidi novērtējuma vai piesārņojošās darbības atļaujas izsniegšanas procedūras ietvaros;
- pašvaldības teritorijas plānošanas procesā ir jāņem vērā vides aspekti, tādi kā paaugstināts vides trokšņa līmenis galveno autoceļu tuvumā un gaisa piesārņojums, nodrošinot funkcionālo zonu izvietojuma risinājumus, kas atbilst normatīvajos aktos noteiktajām prasībām.

Kopīgo plānošanas dokumentu gala redakcijās (salīdzinot ar 1.redakcijām, kurām veikts ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums), tika veiktas korekcijas atbilstoši saņemtajiem iedzīvotāju un institūciju priekšlikumiem:

- **LDK IAS 2035** - aptuveni 100 vietās tekstā veikti redakcionāli precizējumi, labotas ortogrāfijas un interpunkcijas kļūdas, precizēti pieejamie dati u.c. informācija.
- **LDK AP 2027 pašreizējās situācijas analīze:** Aptuveni 250 vietās tekstā veikti redakcionāli precizējumi, labotas ortogrāfijas un interpunkcijas kļūdas, precizēti pieejamie dati u.c. informācija. Sagatavoti jauni pielikumi - 3. pielikums "Iedzīvotāju skaita dinamika Dienvidkurzemes novada pilsētās, pagastos, ciemos", 4. pielikums "Iedzīvotāju skaits pēc vecuma grupām Dienvidkurzemes novada pagastos un pilsētās, 2016-2021", 5. pielikums "Bērnu skaits Liepājas un Dienvidkurzemes novada izglītības iestādēs".
- **LDK AP 2027 stratēģiskā daļa:** Aptuveni 100 vietās tekstā veikti redakcionāli precizējumi, labotas gramatikas un interpunkcijas kļūdas, precizēti pieejamie dati u.c. informācija. Nozīmīgākie labojumi:
 - Uzdevums nr. 1.7. "Sekmēt pielāgošanos klimata pārmaiņām" izteikts šādā redakcijā: "Sekmēt klimata pārmaiņu mazināšanu un pielāgošanos tām".
 - Iekļauta bāzes vērtība vidēja termiņa rezultatīvajam rādītājam "Sociālo pakalpojumu skaits, pašvaldības saistošajos noteikumos" Dienvidkurzemes novada pašvaldībā
 - Iekļauti jauni vidēja termiņa rezultatīvie rādītāji "Jauniešu bezdarbnieku īpatsvars kopējā bezdarbnieku skaitā", "Audzēkņu skaits profesionālās vidējās kultūrizglītības programmās", "Audzēkņu skaits profesionālās ievirzes kultūrizglītības programmās", "No jauna reģistrēto uzņēmumu skaits (gada laikā)", "Ražošanas teritoriju nodrošinājums ar nepieciešamo infrastruktūru (ha)".
 - Dzēsts vidēja termiņa rezultatīvais rādītājs "Iedzīvotāju apmierinātība ar pašvaldības darbu".
 - Vidēja termiņa rezultatīvais rādītājs "Interesu izglītībā sporta jomā iesaistīto bērnu un jauniešu skaits" aizstāts ar rādītāju "Interesu izglītībā iesaistīto bērnu un jauniešu skaits".
 - Vidēja termiņa rezultatīvais rādītājs "Darbaspēka atalgojums (EUR)" aizstāts ar "Vidējā apdrošināšanas iemaksu alga (EUR)".
 - Precizēta plānotā tendence rezultatīvajam rādītājam "Bezdarba līmenis (%)" un precizēts datu avots.
 - Iekļauta jauna tabula "10. Liepājas valstspilsētas un DKN vidēja termiņa prioritātes sasaistē ar kaimiņu pašvaldībām" (atbilstoši Kurzemes plānošanas reģiona atzinumā norādītajam ieteikumam).
- **LDK AP 2027 Liepājas valstspilsētas rīcības un investīciju plāns 2022.–2027. gadam**
 - 107 investīciju projektos un darbībās veikti redakcionāli precizējumi aktivitāšu aprakstos, precizēti termiņi, izmaksas u.c. informācija atbilstoši aktuālajai situācijai.
 - Iekļauts 41 jauns projekts: VPr_270, , VPr_355, VPr_359, VPr_360, VPr_362, VPr_366, VPr_364, JPr_31, VPr_93, VPr_94, VPr_303, , JPr_101, , JPr_102, JPr_17, JPr_127, JPr_150, VPr_133, VPr_376, VPr_377, VPr_374, VPr_375, VPr_373, JPr_20, JPr_23, JPr_18,

- JPr_1, JPr_142, JPr_2, JPr_3, JPr_4, JPr_5, , JPr_41, JPr_42, JPr_46, JPr_49, VPr_270, VPr_244.1.
 - Iekļautas četras jaunas darbības: D_7.1.18., D_1.4.6., D_5.3.3., D_4.1.12.
 - Dzēsti deviņi projekti: VPr_133, JPr_150, JPr_142, VPr_244.1, VPr_348, VPr_373, JPr_92, VPr_270, JPr_3.
 - Dzēsta viena darbība: D_1.5.7.
- **LDK AP 2027 Dienvidkurzemes novada rīcības un investīciju plāns 2022.–2027.gadam**
 - 85 investīciju projektos un darbībās veikti redakcionāli precizējumi norādītajā informācijā, t.sk. precizēti nosaukumi, aktivitāšu apraksti, termiņi, izmaksas, īstenošanas vietas informācija, un cita informācija atbilstoši aktuālajai situācijai.
 - Iekļauti 75 jauni projekti un darbības: 1.1.43.-1.1.45., 1.1.47.-1.1.53., 1.3.18., 1.4.10., 1.5.33., 1.6.51., 1.6.52., 1.7.28., 4.5.4. 5.1.247.-5.1.270., 5.2.19.-5.2.28., 6.1.41.-6.1.45., 6.2.9., 6.4.127.-6.4.139., 6.4.89.-6.4.91., 7.1.81., 7.1.82., attiecīgi 24 darbības, 50 projekti, 1 sadarbības darbība.
 - Dzēstas četras darbības: 1.6.7., 1.6.18., 5.1.248. un 6.4.47.

Augstākminētās izmaiņas IAS2035 un AP2027 būtiski neietekmēja vides aspektus, vienlaikus stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējuma vides pārskatā veikti atsevišķi labojumi:

- Aptuveni 235 vietās tekstā veikti redakcionāli precizējumi, labotas gramatikas un interpunkcijas kļūdas, precizēti pieejamie dati u.c. informācija.
- Precizēts ilgtermiņa attīstības stratēģijas stratēģiskā mērķa, ilgtermiņa prioritāšu, sasniedzamo rādītāju, apdzīvojamības struktūras, prioritāri attīstāmo teritoriju vērtējums.
- Precizētas iespējamās pozitīvās/negatīvās ietekmes, komentāri un rekomendācijas, vērtējot attīstības programmas uzdevumu nr. 1.1., 1.7., 8.1. ietekmi uz vidi.
- Atbilstoši 22.06.22. Biroja atzinumam par gala redakciju - papildināta 3.3. sadaļa ar informāciju par pašvaldības autoceļu ar grants vai zemes segumu īpatsvaru un pretputekļu apstrādes izmantošanas pieredzi un papildināta 3.6. sadaļa ar informāciju par to, ar kādiem ķīmiskiem elementiem/rādītājiem atsevišķos Liepājas un DKN ūdensobjektos konstatēts būtisks piesārņojums.

Izteiktie atzinumi un sabiedriskās apspriešanas rezultāti

Paziņojums par sabiedriskās apspriešanas uzsākšanu tika ievietots:

- Liepājas valstspilsētas pašvaldības mājaslapā: <https://www.liepaja.lv/liepajas-un-dienvidkurzemes-novada-attistibas-programmas-nodotas-publiskajai-apspriesanai/>
- Dienvidkurzemes novada pašvaldības mājaslapā: http://grobina.lv/index.php?option=com_content&view=article&id=3664:attstb-as-plnoanas-dokumentu-publisk-apsprieana-&catid=313:attistiba&Itemid=404
- 2021.gada 26.novembra laikrakstā "Kurzemes vārds";
- Liepājas valstspilsētas pašvaldības 2021. gada 29.novembra informatīvajā izdevumā "Katram Liepājniekam";

- Dienvidkurzemes novada pašvaldības 2021.gada 24.novembra informatīvajā izdevumā.

Plānošanas dokumenti un Vides pārskats tika nosūtīts 2021.gada 17. un 25. novembrī dažādām valsts iestādēm, organizācijām, tostarp Biroja 19.07.2021 lēmumā Nr. 4-001/710 "Par stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu" norādītajām:

- Valsts vides dienesta Kurzemes reģionālajai vides pārvaldei;
- Dabas aizsardzības pārvaldei;
- Veselības inspekcijai.

Valsts vides dienesta Kurzemes reģionālajai vides pārvaldei, Dabas aizsardzības pārvaldei un Nacionālajam veselības dienestam nebija komentāri. Veselības inspekcija sniedza komentārus 25.11.2021.vēstulē Nr. 4.6.1.-1/610/K. Saņemtie komentāri un atbildes uz tiem apkopoti zemāk tabulā.

Institūcija	Iesniegtā komentāra būtība	Kā komentārs ņemts vērā, sagatavojot pilnveidotās redakcijas
Veselības inspekcija	<p>Informējam, ka Veselības inspekcija ir izskatījusi Vēstulē norādītajā tīmekļa vietnē pieejamo Attīstības programmu, Attīstības stratēģiju un to SIVN Vides pārskata projektu, kā arī izskatīja Attīstības programmas investīciju un rīcības plānus. Konstatēts, ka Attīstības programmā un SIVN Vides pārskatā nav iekļauta situācijas analīze un nav izstrādāti attīstības risinājumi sekojošiem jautājumiem:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dzeramā ūdens kvalitāte – situācijas analīze un nepieciešamie uzlabojumi centralizētajās ūdensapgādes sistēmās, tai skaitā lokālās centralizētās ūdensapgādes sistēmās. Nav identificētas problēmas saistībā ar dzeramā ūdens kvalitātes neatbilstību normatīvajām prasībām, piemēram, Dienvidkurzemes novada ūdensapgādes sistēmās, kurās noteiktas pagaidu pazeminātas nekaitīguma un kvalitātes prasības (īpašas normas) dzeramajam ūdenim un Liepājas pilsētas lokālās ūdensapgādes sistēmās. Nav izvērtēta situācija arī ar decentralizēti piegādātā dzeramā ūdens kvalitāti (grunts akas, individuālie urbumi). Nav analizēta situācija ar notekūdeņu attīrīšanu. - Nav atspoguļota rekreācijas ūdeņu kvalitāte- peldvietu ūdens kvalitāte – situācija gan oficiālajās peldvietās, gan neoficiālajās peldvietās, peldvietu tālākā attīstība. - Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu aprakstā nav norādīts bijušās rūpnīcas "Liepājas metalurģis" teritorijas iespējamais radioaktīvais piesārņojums, kas nav detalizēti izpētīts. 	<p>Vides pārskats papildināts ar attiecīgu informāciju un ieteikumiem ietekmes mazināšanai AP2027 īstenošanas gaitā. Skatīt Vides pārskata 2.3.2. tabulu un 3.6. sadaļu "Ūdens kvalitāte".</p>

Pamatojums, kāpēc no visiem iespējamiem risinājuma variantiem izraudzīts pieņemtais variants

Salīdzinot AP2027 īstenošanas scenāriju ar “nulles” alternatīvu (esošā stāvokļa saglabāšana), tiek rekomendēta AP2027 īstenošana, kā rezultātā sagaidāmas lielākoties pozitīvas ietekmes uz vides aspektiem. Lai samazinātu potenciālo nelabvēlīgo ietekmi no konkrētu projektu / darbību īstenošanas, kā arī maksimizētu potenciālās pozitīvās ietekmes, ir rekomendēts ņemt vērā ierosinājumus ietekmes uz vidi mazināšanai, kas apkopoti Vides pārskatā. Papildus ir jāatzīmē, ka Vides pārskata pirmajā redakcijā, kas tika nodota sabiedriskai apspriešanai, bija iekļautas vairākas rekomendācijas plānošanas dokumentu uzlabošanai, kas tika ņemti vērā, gatavojot gala redakcijas. Attiecīgi šajā stratēģiskā novērtējuma procesā tika novērtētas alternatīvas “bez” un “ar” plānošanas dokumenta uzlabojumiem, izvērtējot dažās tehnisko risinājumu alternatīvas.

IAS2035 ir aprakstīti arī trīs demogrāfiskās attīstības scenāriji (alternatīvas) Liepājas valstspilsētai un Dienvidkurzemes novadam, kas atspoguļo, cik lielā mērā izdosies sasniegt vidēja termiņa plānošanas dokumentos (AP2027) noteiktos mērķus un rezultatīvos rādītājus (inerces scenārijs, negatīvais scenārijs un pozitīvais scenārijs). Stratēģiski novērtējot augstākminētos scenārijus dažādu vides aizsardzības aspektu kontekstā, var secināt, ka “negatīvais scenārijs” ir nelabvēlīgākais no piedāvātajiem attīstības scenārijiem, jo nerasniedzot IAS2035 un AP2027 ilgtermiņa un vidējā termiņa mērķus un neīstenojot IP noteiktās darbības un projektus, nebūs iespējas uzlabot esošo vides stāvokli un sasniegt nacionālos un starptautiskos vides aizsardzības mērķus. “Inerces scenārijs” ir noteikts kā bāzes scenārijs šī SIVN kontekstā, un kā jau minēts iepriekš, tiek vērtēts pozitīvi, uzlabojot esošo vides stāvokli salīdzinājumā ar “nulles scenāriju”. “Pozitīvais scenārijs” var radīt nelielu papildus slodzi uz vairākiem vides aspektiem (ar transporta sistēmu un apkuri saistītās SEG un piesārņojošo vielu emisijas, ūdens piesārņojums, papildu slodze uz dabas objektiem utt.), bet, ievērojot vides aizsardzības un ilgtspējīgas attīstības principu, īstenojot paredzētos papildus investīciju projektus, ir iespējams līdz minimumam samazināt iespējamo negatīvo ietekmi vai pat uzlabot situāciju attiecībā pret “inerces scenāriju”.

Pasākumi plānošanas dokumentu īstenošanas monitoringa veikšanai, norādot monitoringa ziņojuma iesniegšanas termiņus

Atbilstoši Biroja 21.06.2022 atzinumam Nr. 4-03/12/2022, Liepājas valstspilsētas un Dienvidkurzemes novada pašvaldībai, izmantojot valsts vides monitoringa un citus pieejamos datus, vismaz vienu reizi plānošanas periodā (2028. gadā) jāizstrādā monitoringa ziņojums un jāiesniedz (elektroniskā veidā) Birojā.

Vides pārskata 9.sadaļā tiek rekomendēts monitoringam izmantot 2.1. tabulā uzskatītos indikatorus (kritērijus). AP2027 stratēģiskās daļas rīcību virzieniem ir noteikti izmērāmi rezultatīvie rādītāji, tostarp vides jomā (1. rīcību virziens “Vide un vides aizsardzība”):

- Pieslēgumu skaits centralizētajiem UK tīkliem
- Dalītās atkritumu vākšanas punktu skaits
- Dalīto sadzīves atkritumu daudzums uz vienu iedzīvotāju
- Poligonā “Ķīvītes” apglabāto atkritumu daudzums (t)
- Renovētās daudzdzīvokļu mājas (kumulatīvais rādītājs)
- Gaisa kvalitāte PM 10 (pieļaujama gaisa piesārņojuma pārsniegums līdz 35 reizēm gadā) Liepājā

- Aizsargājamo biotopu platība (ha)

Savukārt IAS2035 iekļauti ilgtermiņā (līdz 2035.gadam) sasniedzamie rādītāji, kas saistīti ar vides jomu:

- CO2 emisiju apjoms Liepājas pilsētā
- Poligonā "Ķīvītes" apglabāto atkritumu daudzums

Šie rādītāji tiks apkopoti katru gadu un iekļauti ikgadējā plānošanas dokumentu uzraudzības ziņojumā kopā ar pārējo jomu rādītājiem.

Trīs gadu uzraudzības ziņojumu ietvaros (2025. un 2028.gadā) tiks veikta padziļināta katra rīcības virziena analīze attiecībā par plānošanas dokumentos izvirzīto mērķu sasniegšanu. Ziņojumu izstrādes ietvaros iespēju robežās tiks izmantoti Vides pārskata 2.1. tabulā uzskatītie indikatori (kritēriji), lai novērtētu plānošanas dokumentu ietekmi uz vides jomu un izvirzītajiem mērķiem.